

EXISTENTIAL DIMENSIONS OF WAR

Vladyslav PETRENKO – Candidate of Culturology (Ph.D), Assistant,
Mykhailo Drahomanov State University, Kyiv.

The article is dedicated to the study of the relevant topic of war in the context of the global transformations the world is undergoing. It addresses issues related to the existential challenges faced by an individual when experiencing radical changes in existence. The article traces the line of the individual's acceptance of war as a new normality. By analyzing current military conflicts, such as the Russo-Ukrainian War, the Israeli-Palestinian conflict, and the Syrian War, it is possible to conclude the ontological uniformity of war as such, when thinking in existential terms. In this case, the article aims to make existential discourse relevant again in Ukrainian science and to explore the dimensions of war in three different planes: reality, actuality, and virtuality. Paper analyzes the existential challenges faced by an individual in a war situation.

Research methodology. The research is based on hermeneutic and systemic approaches, which allow for the systematization and interpretation of the experience of war within the context of cultural studies and the philosophy of culture.

Results. The results lie in the identification of four main existential challenges embedded within the dimensions of war (reality, actuality, and virtuality). These challenges faced by the individual contribute to the establishment of the normalization of war as the only possible state in which society finds itself. Specifically, the following factors should be noted: 1) mental and territorial division within a single group based on regional principles, 2) blurring of the concepts of truth and reality, 3) destruction of living space, and 4) existential rupture as factors influencing the normalization of war.

Novelty. The novelty lies in outlining the interconnection between the dimensions of war (the planes it pertains to), the challenges within them, and temporality as a factor that transforms human existence by normalizing the state of war as the only possible reality.

The practical significance. The research can be used as a starting point for seeking solutions to the general existential crisis faced by a society in a state of war. Oppressed by external circumstances and internally accepting war as a new normality, society may find a way out of this situation by choosing different development strategies, making decisions at a critical bifurcation point. This could provide an opportunity for the reorganization of society based on the principles of humanism.

Key words: war, existence, culture, validity, reality, virtuality, individual.

Стаття надійшла до редакції 2.01.2025

Отримано після доопрацювання 16.01.2025

Прийнято до друку 18.01.2025

УДК 008:[316.65.752:172.13] «19/20»

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ФЕНОМЕНУ ІДЕНТИЧНОСТІ В ТЕОРІЯХ ДОСЛІДНИКІВ ХХ - ХХІ СТОЛІТТЯ

Олесь ДОВГАНІК – здобувач освітньо-наукового ступеня
Національний університет «Києво-Могилянська академія», м. Київ
<https://orcid.org/0000-0002-7429-2013>
<https://doi.org/10.35619/ucpkm.50.973>
oles.dovhanyk@ukma.edu.ua

Представлено психологічний, соціологічний, структурно-функціональний, феноменологічний, комунікативний, постмодерністський інтелектуальний підходи, на підставі яких вивчають феномен ідентичності. Розкриваються особливості індивідуальної та колективної ідентичності. З'ясовуються змістовні відмінності та особливості дефініювання поняття «ідентичність» в епоху модерну та постмодерну. Роглядається динаміка і процеси трансформації осмислення ідентичності в інтелектуальній думці ХХ ст. Дослідження вищевказаних проблем здійснюється на основі застосування таких методів і підходів: культурно-аналітичний; компаративний; хронологічний; типологічний; системний. Розкривається багатогранність та динамізм внутрішніх елементів ідентичності. Встановлюється, що основними соціокультурними елементами або компонентами формування ідентичності постають: традиції; норми; ритуали; знаки; символи; комунікація. Визначається взаємозв'язок між різними типами колективних ідентичностей в межах певного соціокультурного простору. Демонструється набуття ідентичністю характеристик нелінійності, децентрованості та номадичності в епоху постмодерну.

Ключові слова: ідентичність, колективна ідентичність, комунікація, світогляд, цінності, культурна ідентичність, національна ідентичність, історична ідентичність, суспільство, криза ідентичності.

Актуальність дослідження. Ідентичність постає одним із центральних елементів відтворення та транслювання певного соціокультурного виміру. Вона впливає на світогляд, цінності та установку людини, що свідчить про значну цінність вивчення цієї проблематики. В останні десятиліття спостерігається розширення меж ідентичності з процесами діджиталізації та інформатизації. Вони забезпечують зміну та мінливість елементів ідентичності в соціокультурних вимірах ХХІ століття, що посилює інтерес до обраної тематики.

В умовах повномасштабної російсько-української війни спостерігається інтенсифікація поширення

гібридних загроз українській ідентичності. Наслідком цього постає актуалізація вивчення тематики ідентичності. Цінність дослідження полягає в розширенні теоретико-методологічного об'єкту вивчення та розуміння ідентичності в науково-академічній площині. У час повномасштабної війни здійснюється комплексна трансформація соціокультурного простору України, що актуалізує потребу в багатогранному представленні валідних підходів до розуміння ідентичності. Недостатній рівень дослідження теоретично-концептуального розуміння ідентичності в науково-академічному вимірі демонструються цінність здійснюваної нами розвідки.

Аналіз останніх досліджень. Тематика теоретичного розуміння та підходів до вивчення феномену ідентичності поліаспектно представлена або розроблена в гуманітарній або соціальній галузях знання. В науковій статті «Я-ідентичність особистості: статичні й динамічні аспекти» [14], авторства Б. Іваненко, дослідницький фокус зосереджено на вивченні основних компонентів індивідуальної ідентичності. У науковій роботі «Громадянська ідентичність особистості: актуальність формування та виявлення в сучасній Україні» [5] С. Толочка основний акцент спрямований на емпіричне вивчення формування індивідуальної ідентичності в Україні та її впливі на функціонування громадянського суспільства. В науковій розвідці «Національна ідентичність як умова збереження та зміцнення державного суверенітету» [3] О. Кіндратець, Т. Сергієнко відбувається з'ясування взаємозв'язку між національною ідентичністю та суверенітетом. Дослідники розкривають важливість формування національної ідентичності у процесах державотворення та забезпечення її стабільного якісного-висхідного поступу. В науковому дослідженні «Культурна ідентичність як ресурс суспільного розвитку» [2] П. Герчанівської демонструється місце та роль культурної ідентичності в процесі соціокультурного розвитку спільноти. У науковій статті «Вплив глобалізації на утвердження національної ідентичності в умовах війни: виклики та загрози» [1] Т. Бевз досліджуються основні проблеми конституювання ідентичності української нації під час повномасштабної російсько-української війни.

У вищезазначених наукових розвідках дослідницький фокус спрямований на розкриття особливостей формування та функціонування національної ідентичності. В свою чергу, тематика, що стосуються концептуалізації теорій та підходів до розуміння ідентичності, недостатньо мірою розкрита або досліджена науково-академічною спільнотою. Зважаючи на це, представлення і аналітика теоретичних фреймів щодо розуміння феномену ідентичності є важливою і актуальною проблематикою в соціальних та гуманітарних сферах знання.

Мета – здійснити загальну характеристику підходів до осмислення ідентичності. *Об'єкт дослідження* – репрезентація теоретичних концептів та підходів до феномену ідентичності. *Предмет* – розуміння ідентичності в наукових теоріях ХХ-ХХІ століття.

Методологія дослідження базується на використанні таких спеціалізованих і загальнонаукових методів:

- а) культурно-аналітичний (дає змогу критично осмислити підходи та теорії, автори яких досліджують феномен ідентичності);
- б) компаративний (спрямований на виявлення спільних та відмінних рис, наявних між різними концептами і напрямками стосовно вивчення проблематики ідентичності);
- в) хронологічний (спрямований на демонстрацію трансформації вивчення і розуміння ідентичності в концепціях або напрацюваннях науковців);
- г) типологічний (дає змогу диференціювати та класифікувати теорії дослідників ідентичності);
- д) системний (сприятиме розкриттю специфіки взаємодії різноманітних зовнішніх та внутрішніх елементів, які впливають на створення та функціонування ідентичності).

Виклад основного матеріалу. Ідентичність постає складним та багатогранним феноменом, який досліджується в різних сферах знань, що свідчить про його міждисциплінарність. У науковому знанні ХХ ст. ідентичність постає однією з фундаментальних структурних складових вивчення та дослідження соціокультурного простору. Одним із перших комплексно проблематику ідентичності вивчав американсько-німецький психолог Е. Еріксон, який в праці «Дитинство та суспільство» [8] розкриває основні ознаки та виклики, пов'язані з переходом від одного типу ідентичності людини в процесі соціалізації до іншого. На думку Е. Еріксона, ідентичність являє собою структурування різноманітного досвіду в межах власного чи особистого Я. Дослідник зазначає, що соціальний розвиток людини відбувається на основі подолання соціальних конфліктів. Останні можуть продукувати кризу ідентичності особи, що сприяє подоланню протиріч та формуванню видозміненого або повністю нового типу ідентичності. У цьому контексті варто зазначити, що неможливість подолання кризових станів на певному етапі ідентичності продукує можливість її подолання на іншому. Цілісна ідентичність конструюється на основі поєднання різноманітних типів ідентифікацій [8].

У праці Е. Еріксона «Ідентичність: криза юності» [9] окреслюються проблеми зміни ідентичності в

процесі соціально-рольового розвитку людини. Дослідник зазначає, що особиста ідентичність – сукупність унікальних рис, що забезпечують тотожність індивіда самому собі та відрізняють його від інших членів спільноти. Індивідуальна ідентичність забезпечує переживання власної цілісності людиною. На протипагу цьому, групова ідентичність – відчуття зв'язку з іншими особами у межах певної групи. Обидва вищезазначені види ідентичності доповнюються та взаємодіють один з одним. В цій ситуації звертаємо увагу, що центральною складовою формування та відтворення ідентичності постає ритуал. Він забезпечує відчуття спільності між людьми транслюючи змісти, які визнаються всіма його учасниками. Основним елементом реалізації ритуалу постає здійснення учасниками певної культурної практики. Е. Еріксон виокремлює такі елементи ідентичності:

а) тотожність (імпліцитна континуальність між темпоральними модусами минулого та майбутнього);

б) єдність (збалансоване поєднання образів і асоціацій, які виникали у процесі ідентифікації на різних етапах або періодах життя);

в) індивідуальність (розмежування себе та зовнішнього середовища, відчуття самого себе);

г) солідарність (відповідність ідентичності людини запитам та очікуванням інших осіб в соціокультурній площині).

Значний внесок у розуміння ідентичності здійснив розробник психоаналізу З. Фройд. На його думку, ідентичність потрібно осмислювати в розрізі едіпового комплексу. В праці «Ego and ID» [10] австрійський психоаналітик зазначав, що ідентичність постає первинною складовою встановлення взаємозв'язку між індивідами. Вказана ідентичність виникає в дитинстві, коли хлопчик намагається мімікрувати поведінку батька, а дівчинка прагне наслідувати діяльність матері. На думку З. Фройда, у ранній період життя людини простежуються такі два типи ідентичності: захисна (страх покарання за порушення норми символічного); розвиваюча (отождоження з особою через відчуття тривожності стосовно відчуження від неї) [10].

У дослідженні «Freudian Theories of Identification and Their Derivatives» [7] наголошується, що ідентичність виникає на основі регресу, коли відбувається інтроекція об'єкта в людське Я. Вона простежується в ситуації виявлення спільності між об'єктами, які не є елементами первинних потягів. Концептуальне осмислення ідентичності передбачає здійснення процесів ідентифікації. Це дає змогу зрозуміти специфіку еволюції індивіда та визначити місце людини в соціокультурному вимірі [7]. Важливою складовою формування та розвитку ідентичності постає процес ідентифікації. На думку З. Фройда, ідентифікація забезпечує розвиток *особистого Я*, сприяючи інтеграції людини в соціокультурну реальність. Це допомагає релевантно сприйняти домінуючі норми та цінності наявні у певній спільноті. У цьому контексті важливо зрозуміти, що універсальний психологічний механізм забезпечує тотожності особи з певною спільнотою або соціальним утворенням [7].

У соціологічному напрямі ідентичність розуміється як певний емпірично детермінований конструкт. Цей підхід фокусує увагу на вплив соціальних елементів, зокрема: інститутів; ритуалів; цінностей; традицій на формування ідентичності. В межах цього методологічного фрейму відбувається розвиток концепції символічного інтеракціонізму. Вона (концепція) передбачає розуміння ідентичності крізь призму взаємодії людини з соціальною реальністю. Остання забезпечує сприйняття людиною певних знаків, символів та практик, наявних у цьому соціокультурному вимірі, що впливає на установки та динаміку ідентичності індивіда.

Одним із найвідоміших представників цього підходу до розуміння ідентичності постає представник Чиказької школи соціології Дж. Мід. В праці «Розум, Я і суспільство» [16] він виокремлює усвідомлювану та неусвідомлювану ідентичність. Неусвідомлена ідентичність ґрунтується на соціальному детермінізмі, тобто впливі на діяльність людини соціокультурних норм, цінностей та традицій. Усвідомлена ідентичність проявляється в свободі волі та здатності особи до обрання певної соціально-рольової моделі поведінки. Розрізнення двох рівнів ідентичності «Ми» і «Я». Ідентичність конструюється на основі соціалізації особи та взаємодії останньої з соціокультурним простором. Досвід – ядро формування ідентичності [16].

У цьому контексті звертаємо увагу, що американський соціолог Дж. Мід використовує поняття «самість», а не категорію «ідентичність». На його думку, «самість» будь-якої особистості конструюється на основі її взаємодії або кооперації з елементами соціального світу. Тому центральним каталізатором змістовного формування самості постає комунікативність. Вона полягає в тому, що формування ідентичності людини пов'язано з її сприйняттям себе оточуючими. Персоніфікуючись у різних соціально-рольових моделях, особа посідає місце іншого, що дає змогу зрозуміти самого себе та визначити власну ідентичність. Зважаючи на це, місце, значення та рольовий характер іншого постає центральним в формуванні власного сприйняття себе та ідентичності [16]. Центральною проблемою цього дослідження є не врахування контекстуальних або ситуативних процесів наявних у соціокультурному вимірі.

Значний внесок у розуміння ідентичності в розрізі теорії символічного інтеракціонізму здійснив

американський соціолог І. Гофман. Він доповнив та розширив вищевказані ідеї запропоновані Дж. Мідом. У праці «Стигма: нотатки про управління зіпсованою ідентичністю» [11] І. Гофман обґрунтовує, що центральним елементом вивчення ідентичності постає аналітика символічно-знакової взаємодії людей. [11]. Останні являють собою елементи фіксації відмінності людини від інших. У процесі життєдіяльності всі особи намагаються корегувати інформацію стосовно себе в уявленні інших, що тлумачиться завдяки репрезентації у понятті «політика ідентичності» [11].

На думку І. Гофмана, усталені соціальні уявлення та установки постають основою для іманентної ідентичності [11]. Соціальні елементи забезпечують диференціацію між реальною та бажаною ідентичностями особи. І. Гофман зазначає, що бажане деструктивно впливає на явне та породжує соціальний конфлікт усередині індивіда. Зважаючи на це, важливим постає взаємозв'язок між особистою та соціальною ідентичністю, оскільки остання сприяє формуванню і репрезентації індивідуальної ідентифікації. Вищевказаний дослідник виокремлює такі типи ідентифікації, які відображають соціальні елементи та унікальність індивіда:

- а) соціальне Я (відображає сприйняття та розуміння особистості крізь призму очікувань інших);
- б) фізичне Я (наявність індивідуальних та неповторних ознак людини);
- в) рефлексивне Я (одиничне сприйняття людиною своєї унікальності) [11].

Соціологи Дж. Мід та І. Гофман звертають увагу на детермінування та конструювання ідентичності на основні впливу різноманітних соціокультурних елементів у процесі їх взаємодії з людиною. У цьому контексті звертаємо увагу, що теоретична соціологія забезпечує синтетичне розуміння ідентичності на основі врахування та об'єднання макросоціологічних або мікросоціологічних елементів соціальної реальності.

Центральними представниками теорії соціальної ідентичності вважаються науковці А. Теджфел та Дж. Тернер. Вони в спільній праці «Теорія соціальної ідентичності міжгрупової поведінки» [20] зазначають, що соціальна ідентичність особи формується на основі інтеграції в певну групу та сприйняття її аксіологічно-емоційних змістів. Науковці розвивають проблематику міжгрупової взаємодії та взаємного впливу різних ідентичностей. Важливим у теорії соціальної ідентичності постає те, що вона являє собою поле в яке інкорпоровані різноманітні соціальні елементи, які диференціюються та категоризуються. Тому, ідентичність не є чимось інваріантним, однорівневим чи лінійним. Вона (ідентичність) перманентно мінлива, відкрита до змін та може охоплювати партикулярні або взаємовиключні компоненти [20].

На думку американських соціологів А. Теджфела та Дж. Тернера, місце та роль індивіда в соціокультурному вимірі базується на його суб'єктивній ідентифікації себе у межах спільноти [20]. Превалювання однієї з ідентичностей передбачає відчуття дистанціювання від елементів інших ідентичностей та загальносуспільну легітимацію певних норм чи способів поведінки. Колективна ідентичність впливає на поведінку людини і установки та діяльність останньої здійснює вплив на певну ідентичність. Важливим постає колективне визнання або легітимація певної ідентичності суспільством в цілому. Зважаючи на це, людина може використовувати індивідуальну або колективну ідентифікації відповідно ситуації чи контексту. Вищевказаний процес здійснюється на основі таких рівнів:

- а) категоризації (кластеризація оточення на групи на основі рефлексивності);
- б) ідентифікації (компаративність себе з групою);
- в) ідентичності (інтеграції в певну групу та відчуття себе з позиції її невід'ємного елементу).

Значний внесок у розвиток проблематики соціальної ідентичності зробив один із засновників неофрейдизму та представник Франкфуртської школи Е. Фромм. У своїх інтелектуальних напрацюваннях представник Франкфуртської школи зазначає, що одним з запитів людини постає потреба в комунікації та ідентичності. Спорідненість з іншими, незалежно від її особливостей, забезпечує подолання страху особи, який виникає через відчуття самотності. Забезпечення відчуття ідентичності людиною відбувається на основі переживання власної унікальності. Остання слугує фундаментальним елементом оцінки себе на основі з іншими. У цьому контексті важливо розуміти, що процеси ідентифікації можуть забезпечувати підміну понять або деперсоніфікацію [4].

Важливу роль у концептуалізації та розвитку проблематики ідентичності здійснили представники структурно-функціонального підходу Е. Дюркгейм і Т. Парсонс. Французький соціолог Е. Дюркгейм вивчав вплив соціокультурного виміру спільнот на формування колективної ідентичності [17]. На думку дослідника, ідентичність спільноти або народу забезпечується завдяки передачі або трансляції різними поколіннями множини практик, ритуалів, цінностей, світогляду, які відображають їх культурний простір. Це призводить до формування певного когнітивно-поведінкового партерну людини та впливає на колективний або індивідуальний рівень її ідентичності. Ідентичності різних народів існують об'єктивно і трансформуються в історичній ретроспективі. Однак їх особливістю постає протяжність та успадкування між різними поколіннями [17].

Американський соціолог та один з засновників структурно-функціонального підходу Т. Парсонс в праці «Соціальна система» [18] осмислює ідентичність в розрізі знаків, символів та кодів, які транслюються та функціонують в соціальному вимірі. Вони передаються індивідам та впливають на їх ціннісно-світоглядний вимір та поведінку. Незважаючи на значну роль структурно-функціонального підходу в контексті вивчення феномену ідентичності, звертаємо увагу, що цей метод валідний лише в умовах стабільних суспільств [18].

Проблематика ідентичності посідає одне з центральних місць у соціальній феноменології. У межах цього інтелектуально-теоретичного фрейму проблематика ідентичності була ґрунтовно розроблена австрійсько-американським філософом А. Шюцом. У своїй праці «Проблеми соціальної реальності» [19] вищезазначений інтелектуал займається вивченням ідентичності крізь призму щоденних соціальних практик та ритуалів. Це зумовлено тим, що останні впливають на особливості ідентичності та її трансформації. В концепції А. Шюца формування будь-якого типу та рівня ідентичності відбувається на основі бінарної опозиції «свій-чужий» [21].

На думку А. Шюца, культура певної спільноти формує цінності та погляди особи та визначає її соціально-рольову поведінку в межах суспільства. Вона (культура) впливає на формування ідентичності, яка в свою чергу забезпечує пояснення світу. У цьому контексті звертаємо увагу, що конструювання та функціонування ідентичності може відбуватися на основі партикулярних елементів. Це свідчить про неможливість гомогенності ідентичності в межах соціокультурного простору. Тому в теорії А. Шюца акцент здійснюється не лише на формуванні ідентичності через відтворення певного загально визнаного ціннісно-світоглядного алгоритму розуміння реальності, а можливості його рефлексивного сприйняття з позиції чужого [19]. Інтеграція в новий культурний досвід завжди відбувається аналітично або критично, що ускладнює сприйняття певної реальності з природної позиції. А. Шюц зазначає, що соціальна ідентичність являє собою сукупність всіх типів взаємозв'язку між людьми. Різні структури ідентичності певною мірою впливають на індивідуальну ідентичність та забезпечують наше розуміння реальності й обрання певної моделі мислення або поведінки в конкретний момент [19].

Значний внесок у розроблення тематики ідентичності здійснили представники соціального конструктивізму П. Бергер та Т. Лукман. Вони, будучи послідовниками соціальної феноменології А. Шюца, поглибили його вчення. В праці «Соціальне конструювання реальності» [15] П. Бергер та Т. Лукман зазначають, що суспільні уявлення стосовно реальності та формування їх сприйняття є взаємозумовленими. З однієї сторони, індивіди забезпечують створення та зміну реальності на основі її інтерпретації. З іншого боку, вони є лише трансляторами або носіями міжгрупових механізмів створення реальності [15].

У теорії соціального конструктивізму соціальна роль являє собою прогнозовану чи очікувану реакцію на певну подію або ситуацію. Тому в кожному суспільстві існує певний поведінковий патерн, який визначає ідентичність та процеси ідентифікації особи. Дослідники демонструють тотожність між соціально-рольовими особливостями та ідентичністю, оскільки набуття перших передбачає прийняття певної ідентифікаційної позиції. Теоретики соціального конструктивізму П. Бергер та Т. Лукман зазначають, що соціокультурний простір, зокрема його аксіологічні, знаково-символічні, декларативні елементи, конституюються та продукуються на основі комунікації між членами спільноти [15]. Зважаючи на це, формування ідентичності залежить від інтерсуб'єктивної взаємодії. У межах останньої відбувається легітимація дискурсів, нарративів, ціннісно-світоглядних установок суб'єктами взаємодії [15].

Важливу роль у вивченні проблематики ідентичності посідають напрацювання та рефлексії німецького інтелектуала, представника конструктивізму Ю. Габермаса. У своїй праці «Про реконструкцію історичного матеріалізму» [13] вищевказаний дослідник зазначає, що соціальна та індивідуальна ідентичності забезпечують конституювання особливої позиції будь-якої особи. Ідентичність людини завжди містить індивідуальні та соціальні компоненти водночас, тобто відповідає особистим та колективним очікуванням. На думку Ю. Габермаса, процеси ідентифікації та ідентичності відбуваються відповідно до таких змістовних елементів соціокультурного виміру: норми; цінності; статус; ролі; ідеали. Комунікація та міжгрупова кооперація забезпечує солідаризацію соціальних груп та вироблення ідентичності [13].

Німецький інтелектуал в праці «Філософський дискурс модерну» [12] стверджує, що ідентичність людини являє собою синтез індивідуальної та соціальної ідентичностей. Забезпечення балансу та продуктивної взаємодії між цими ідентичностями забезпечується завдяки комунікації та мові. На думку Ю. Габермаса до основних каталізаторів формування ідентичності можна зарахувати прагнення індивідів до унікальності та вміння людей відповідати очікуванням інших осіб. У контексті конструювання ідентичності важливу роль відіграє полілогічна комунікація на засадах комунікативної дії. Вона (комунікація) забезпечує формування соціальної ідентичності на основі імперативу, який передбачає поведінку осіб один з одним невід'ємною складовою розвитку суспільства. В своїх дослідженнях Ю. Габермас зазначає, що ідентичність забезпечує продуктивну або конструктивну комунікацію між рівноправними членами спільноти. Це

зумовлено спільністю ціннісно-світоглядних установок, які сприяють визнанню особами одне одного та формуванню конструктивного діалогу в контексті вирішення соціокультурних викликів [12].

У концепції деліберативної демократії Ю. Габермас популяризує ідею формування ідентичності на засадах взаємного визнання, розуміння та консенсусу. Основними елементами конструювання вищеприписаної моделі ідентичності постають такі: свобода слова; демократичні процедури; вільна інтеракція на засадах комунікативної дії. Об'єднання різноманітних спільнот або суспільних груп через наявність спільних ознак призводить до формування національної ідентичності. На думку німецького інтелектуала, формування національної ідентичності відбувається на основі раціональності та консенсусу [12]. Реалізація національної ідентичності відбувається на основі активної діяльності осіб, що відчують відповідальність один за одного. Центральним елементом формування соціальної або національної ідентичності постає взаємне визнання між членами спільноти. В свою чергу, спільність їх поглядів не є визначальною рисою конструювання ідентичності. У цьому контексті формування ідентичності відбувається імпліцитно, тобто між учасниками комунікативної спільноти [12].

Продуктивну роль в розуміння ідентичності відіграють ідеї та напрацювання польсько-англійського мислителя З. Баумана. У праці «Глобалізація: наслідки для людини» [6] вищевказаний дослідник констатує, що тематика ідентичності актуалізується та розробляється в інтелектуальних дискусіях у добу модерну. Це зумовлено потребою у визначеності й зрозумілості поведінки та мислення осіб між собою. Ідентичність забезпечує подолання невизначеності та невпевненості людей у поведінці або діяльності одне одного у соціокультурній реальності. Вона сприяє досягненню певної мети та спільних інтересів учасниками спільноти. Ідентичність забезпечує цілісність, континуальність та змістовність соціальної реальності. Конструювання ідентичності забезпечує наявність і поширення певних змістів розуміння реальності [6].

На думку З. Баумана, світ характеризується у дуалістичності, оскільки він є стійким та динамічним водночас [6]. Зважаючи на це, ідентичність мислиться в обох вищевказаних модусах та передбачає постійну актуалізацію чи переосмислення свого внутрішньо-змістовного виміру в процесі людської діяльності. У цьому контексті звертаємо увагу, що З. Бауман здійснює протиставлення гетерогенності та гомогенності у процесі тлумачення ідентичності. Вищевказаний інтелектуал зазначає, що епоха постправди та постмодерну забезпечують відкритий фінал, що ускладнює функціонування або розуміння ідентичності. В цій ситуації відбувається подолання певної довгострокової моделі взаємодії та кооперації з фіксованим регламентом дій. Наслідком цього постає конституювання плинної чи короткострокової ідентифікації без претензії на цілісну та сформовану ідентичність [6].

З. Бауман стверджує, що в епоху постмодерну відбувається переосмислення змістовного наповнення ідентичності. У цей період вона (ідентичність) охоплює театральні-ігрові соціокультурні елементи або аспекти [6]. Це забезпечує осмислення ідентичності крізь призму дисипативної або множинної оптики. На противагу цьому, в модерні акцент здійснюється на стійкості та лінійності як невід'ємних компонентах ідентичності. Центральними складовими постмодерної ідентичності постає зміна типу ідентичності в залежності від контексту та поточної ситуації. Формування матриці ціннісно-світоглядних орієнтацій відбувається на основі компонентів різних ідентичностей, які утворюють патерн соціальної поведінки [6].

Характеризуючи вищевказані підходи та теорії до розуміння ідентичності, можна здійснити таку їх класифікацію: психологічний (Е. Еріксон, З. Фройд, Е. Фромм); когнітивний (Дж. Мід); символічний інтеракціонізм (І. Гофман); структурно-функціональний (Е. Дюркгейм, Т. Парсонс); соціально-конструктивістський (П. Бергер, Т. Лукман, Ю. Габермас); феноменологічний (А. Шюц); модерністський, постмодерністський (З. Бауман). У цьому контексті звертаємо увагу, що запропонована диференціація теорій відбувається на основі лише представлених підходів. Тому вона має індивідуально-контекстуальний, а не універсальний характер. Основні умовиводи та систематизоване узагальнення розуміння феномену ідентичності представлено в таблиці (див. таблицю 1).

Таблиця 1. Загальна характеристика підходів та теорій до розуміння ідентичності

№	Назва дослідницького підходу/теорії	Представлені автори	Загальна характеристика ідентичності
1	Психологічний	Е. Еріксон, З. Фройд, Е. Фромм	Ідентичність полягає в тотожності собі та єдності з іншими. Розуміння соціокультурного досвіду крізь призму власного Я. Ідентичність формується на основі процесу ідентифікації. Ідентичність сприяє подоланню страху самотності або покинутості.
2	Соціально-когнітивний підхід	Дж. Мід, А. Теддфелл Дж.	Неусвідомлена ідентичність є соціально детермінована та передуює усвідомленій.

		Тернер,	Формування самості (ідентичності) відбувається на основі соціалізації особи та її взаємодії у соціокультурному вимірі. Ідентичність забезпечує формування певного типу реальності та світогляду індивіда на основі певного типу інтерпретації соціокультурних елементів.
3	Символічний інтеракціонізм	І. Гофман	Ідентичність являє собою почуття відмінності від інших. Диференціація ідентичності на бажану та реальну, що породжує внутрішній конфлікт або напругу в особі.
4	Структурно-функціональний	Е. Дюркгейм, Т. Парсонс	Колективна чи національна ідентичність функціонує на основі спадковості соціокультурних практик. Формування ідентичності здійснюється на основі сприйняття та розуміння знаково-символічного виміру суспільства.
5	Феноменологічний	А. Шюц	Соціокультурні практики та ритуали визначають особливості ідентичності. Конституювання певного типу ідентичності відбувається на основі протиставлення «свій-чужий». Змістовний вимір ідентичності може охоплювати партикулярні або колізійні елементи.
6	Соціальний конструктивізм	П. Бергер, Т. Лукман, Ю. Габермас	Особа відіграє подвійну суб'єктну та об'єктну роль в розумінні та функціонуванні ідентичності. Формування та утвердження ідентичності відбувається на основі консенсусної комунікації та взаємного визнання. Важливість взаємодії та взаємного доповнення індивідуальної та соціальної ідентичності.
7	Модерн, постмодерн	З. Бауман	В епоху модерну ідентичність постає лінійною, визначеною, монолітною. В епоху постмодерну ідентичність мислить крізь призму децентрації, ризому, перманентної плинності, множинності.

Створено автором.

Компаративна аналітика представлених вище теорій відбувається на основі таких критеріїв: «зміст та роль ідентичності»; «антропоцентричний фактор»; «рівні ідентичності»; «інтерпретаційне поле ідентичності». Перший індикатор розкриває цінність ідентичності в соціокультурному вимірі у тлумаченні вищевказаних дослідників. Другий – визначає місце людини у процесі формування та функціонування ідентичності у досліджуваних теоріях. Третій маркер демонструє спрямованість теоретичних або концептуальних фреймів. Четвертий – розкриває особливості розуміння ідентичності в різних наукових підходах.

За першим критерієм «зміст ідентичності» можна стверджувати, що в усіх вищезазначених підходах ідентичність постає центральним елементом у процесах формування ціннісно-світоглядних орієнтацій індивідів та забезпечення функціонування певного соціокультурного простору. Другий індикатор «антропоцентричний фактор» демонструє амбівалентну природу або роль людини в розрізі ідентичності, оскільки вона постає транслятором (об'єктом) та її творцем (суб'єктом) водночас. Третій критерій «рівні ідентичності» засвідчує, що в психологічних теоріях розуміння ідентичності дослідницький фокус спрямований на вивчення індивідуального виміру ідентичності людини. На противагу цьому, в соціологічному, когнітивному та структурно-функціональному підходах відбувається розкриття специфіки колективної ідентичності. Симетрична увага до індивідуальної та колективної ідентичностей наявна у теоріях соціального конструктивізму, феноменології, постмодернізму. За четвертим критерієм «інтерпретаційне поле ідентичності» результати ґрунтовно розроблені та представлені в таблиці (див. таблицю 1).

Висновки. Отже, в межах дослідження встановлено, що ідентичність являє собою багаторівневий та поліфункціональний феномен. З'ясовано, що вона здійснюється на двох взаємопов'язаних рівнях – індивідуальному та колективному. В теоріях психологів акцент зосереджений на формуванні і трансформації індивідуальної ідентичності. В свою чергу, в теоріях соціологів та філософів дослідницький фокус спрямований на виявлення особливостей виникнення та поширення колективної ідентичності. Проілюстровано, що ідентичність виконує такі функції: світоглядну; національну;

соціальну; інтерпретаційну; солідаризуючу; комунікативну; діяльнісну. Розкрито, що ідентичність конструюється та детермінується такими соціокультурними елементами: ментальність; традиції; символи; ритуали; мораль; ідеали; норми. Основним елементом збереження та поширення ідентичності постає її колективне визнання або легітимація.

Найповніше феномен ідентичності розроблений та досліджений в психологічних (психоаналіз, неофрейдизм), соціальних (символічний інтеракціонізм, структурний-функціоналізм, когнітивізм), філософсько-культурологічних (феноменологічний, модерний постмодерний) галузях знання. У процесі компаративної аналітики були отримані такі результати: проблематика індивідуальної ідентичності превалює в психологічних теоріях, натомість в соціологічних та культурно-філософських концепціях увага зосереджується на розробленні та розумінні колективної ідентичності; в усіх дослідженнях ідентичність постає ядром структурування досвіду, продукування реальності, соціалізації та самопізнання; в проаналізованих теоріях людина відіграє дуалістичну роль в процесах ідентичності, оскільки постає його безпосереднім творцем та транслятором.

З'ясовано, що в транзитних суспільствах актуалізується проблематика кризи ідентичності, що полягає у видозміні поточної конфігурації ідентичності/ідентичностей або їх заміну іншими. Виявлено, що національна ідентичність охоплює різні аспекти чи компоненти різних соціокультурних ідентичностей, впливаючи на останні. Визначено, що продуктивність ідентичності визначається її здатністю відповідати соціокультурним викликам та процесам. Встановлено, що в епоху постмодерну відбувається концептуальне переосмислення ідентичності. Вона набуває характеристик множинності, мінливості та децентрованості, що свідчить про зміну її змістовно-концептуального розуміння. Фундаментальною складовою вищевказаного розуміння ідентичності постає ідентифікація, яка не завжди передбачає концептуалізацію та гомогенність. Продемонстровано можливість відтворення індивідом різних типів ідентичностей в процесі соціальної діяльності відповідно до поточного контексту.

Перспективи подальших досліджень. Здійснене дослідження може слугувати фундаментальною основою для вивчення таких тематичних вимірів проблематики ідентичності, як: визначені специфіки розуміння ідентичності в теоріях метамодерну; з'ясування впливу інформаційних технологій та діджиталізації на трансформацію практик або методів формування ідентичності; визначення особливостей української ідентичності та її трансформації в умовах повномасштабної російсько-української війни; виявленні центральних компонентів або елементів української ідентичності впродовж 1991-2022 років; здійсненні порівняння української та європейської ідентичностей в історичній ретроспективі.

Список використаної літератури

1. Бевз Т. Вплив глобалізації на утвердження національної ідентичності в умовах війни: виклики і загрози. *Ukrainian Studies*. 2022. No. 3 (84). P. 8–26. [https://doi.org/10.30840/2413-7065.3\(84\).2022.263588](https://doi.org/10.30840/2413-7065.3(84).2022.263588) (date of access: 28.05.2025).
2. Герчанівська П. Культурна ідентичність як ресурс суспільного розвитку. *Нац. Акад. керівних кадрів культури і мистецтв*. 2021. № 2. С. 3–9. URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1019883>.
3. Кіндратець О., Сергієнко Т. Національна ідентичність як умова збереження та зміцнення державного суверенітету. *Вісник Маріуполь. держ. ун-ту*. 2023. Vol. 13, №. 35-36. P. 78–89. URL: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2023-13-35-36-78-89> (date of access: 28.05.2025).
4. Матвієнко І. Здорове суспільство та місце людини в ньому (Е. Фромм). *Гілея: наук. вісник*. 2014. № 87. С. 278–280. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2014_87_76.
5. Толочко С. Громадянська ідентичність особистості: актуальність формування та виявлення в сучасній Україні. *Advanced Linguistics*. 2023. Т. 11. С. 181–191. URL: <https://al.fl.kpi.ua/article/view/277433>.
6. Bauman Z. *Globalization: The Human Consequences*. Polity Press, 2013. 136 p.
7. Bronfenbrenner U. Freudian Theories of Identification and Their Derivatives. *Child Development*. 1960. Vol. 31, no. 1. P. 15. URL: <https://doi.org/10.2307/1126378> (date of access: 28.05.2025).
8. Erikson E. H. *Childhood and Society*. New York : Norton & Company, Incorporated, W. W., 1950. 445 p.
9. Erikson E. H. *Identity, youth, and crisis*. New York : W. W. Norton, 1968. 336 p.
10. Freud S. The Ego and the Id. The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Volume XIX (1923-1925): The Ego and the Id and Other Works, 1923.
11. Goffman E. *Stigma: Notes on the management of spoiled identity*. Englewood Cliffs, N.J : Prentice-Hall, 1963. 147 p.
12. Habermas J. *Der philosophische Diskurs der Moderne: Zwölf Vorlesungen*. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1985.
13. Habermas J. *Zur Rekonstruktion des historischen Materialismus*. Frankfurt am Main, Germany : Suhrkamp Verlag, 1976. 345 p.
14. Ivanenko B. I-identity of personality: static and dynamic aspects. *Lviv University Herald. Series: Psychological sciences*. 2020. No. 7. P. 53–61. URL: <https://doi.org/10.30970/ps.2020.7.8> (date of access: 28.05.2025).
15. Luckmann T., Berger P. L. *Social Construction of Reality*. Penguin Books, Limited, 1966.
16. Mead G. H. *Mind, self, and society: From the standpoint of a social behaviorist*. Chicago, Ill : University of Chicago Press, 1967. 439 p.
17. Paoletti G. Durkheim's «Dualism of Human Nature»: Personal Identity and Social Links. *Durkheimian Studies*

/ *Études Durkheimiennes*. 2012. Vol. 18. P. 61–80. URL: <http://www.jstor.org/stable/23867097>.

18. Parsons T. *The Social System*. Taylor & Francis Group, 1951. 636 p.

19. Schutz A. On Multiple Realities. *Collected Papers I*. Dordrecht, 1962. P. 207–259. URL: https://doi.org/10.1007/978-94-010-2851-6_9 (date of access: 28.05.2025).

20. Tajfel H., Turner J. C. *The Social Identity Theory of Intergroup Behavior*. *Psychology of Intergroup Relations* / ed. by S. Worchel, W. G. Austin. Chicago, 1986. P. 7–24. URL: <https://www.scirp.org/reference/ReferencesPapers?ReferenceID=1584694>.

21. Vargas G. M. Alfred Schutz's Life-World and Intersubjectivity. *Open Journal of Social Sciences*. 2020. Vol. 08, no. 12. P. 417–425. URL: <https://doi.org/10.4236/jss.2020.812033> (date of access: 28.05.2025).

Reference

1. Bezv T. Vplyv hlobalizatsii na utverdzhennia natsionalnoi identychnosti v umovakh viiny: vyklyky i zahrozy. *Ukrainian Studies*. 2022. No. 3 (84). P. 8–26. URL: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.3\(84\).2022.263588](https://doi.org/10.30840/2413-7065.3(84).2022.263588) (date of access: 28.05.2025).

2. Freud S. *The Ego and the Id*. The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Volume XIX (1923-1925): The Ego and the Id and Other Works, 1923.

3. Goffman E. *Stigma: Notes on the management of spoiled identity*. Englewood Cliffs, N.J : Prentice-Hall, 1963. 147 p.

4. Habermas J. *Der philosophische Diskurs der Moderne: Zwölf Vorlesungen*. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1985.

5. Habermas J. *Zur Rekonstruktion des historischen Materialismus*. Frankfurt am Main, Germany : Suhrkamp Verlag, 1976. 345 p.

6. Ivanenko B. I-identity of personality: static and dynamic aspects. *Lviv University Herald. Series: Psychological sciences*. 2020. No. 7. P. 53–61. URL: <https://doi.org/10.30970/ps.2020.7.8> (date of access: 28.05.2025).

7. Luckmann T., Berger P. L. *Social Construction of Reality*. Penguin Books, Limited, 1966.

8. Mead G. H. *Mind, self, and society: From the standpoint of a social behaviorist*. Chicago, Ill : University of Chicago Press, 1967. 439 p.

9. Paoletti G. Durkheim's «Dualism of Human Nature»: Personal Identity and Social Links. *Durkheimian Studies / Études Durkheimiennes*. 2012. Vol. 18. P. 61–80. URL: <http://www.jstor.org/stable/23867097>.

10. Parsons T. *The Social System*. Taylor & Francis Group, 1951. 636 p.

11. Schutz A. On Multiple Realities. *Collected Papers I*. Dordrecht, 1962. P. 207–259. URL: https://doi.org/10.1007/978-94-010-2851-6_9 (date of access: 28.05.2025).

12. Herchanivska P. Kulturna identychnist yak resurs suspilnoho rozvytku. *Natsionalna akademiia kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*. 2021. № 2. S. 3–9. URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1019883>.

13. Tajfel H., Turner J. C. *The Social Identity Theory of Intergroup Behavior*. *Psychology of Intergroup Relations* / ed. by S. Worchel, W. G. Austin. Chicago, 1986. P. 7–24. URL: <https://www.scirp.org/reference/ReferencesPapers?ReferenceID=1584694>.

14. Vargas G. M. Alfred Schutz's Life-World and Intersubjectivity. *Open Journal of Social Sciences*. 2020. Vol. 08, no. 12. P. 417–425. URL: <https://doi.org/10.4236/jss.2020.812033> (date of access: 28.05.2025).

15. Kindratets O., Serhiienko T. Natsionalna identychnist yak umova zberezhenia ta zmitsnennia derzhavnoho suverenitetu. *Visnyk Mariupolskoho Derzhavnoho Universytetu*. 2023. Vol. 13, no. 35-36. P. 78–89. URL: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2023-13-35-36-78-89> (date of access: 28.05.2025).

16. Matviienko I. Zdorove suspilstvo ta mistse liudyny v nomu (E. Fromm). *Hileia: naukovyi visnyk*. 2014. № 87. S. 278–280. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2014_87_76.

17. Tolochko S. Hromadianska identychnist osobystosti: aktualnist formuvannia ta vyiavlennia v suchasni Ukraini. *Advanced Linguistics*. 2023. T. 11. S. 181–191. URL: <https://al.fl.kpi.ua/article/view/277433>.

18. Bauman Z. *Globalization: The Human Consequences*. Polity Press, 2013. 136 p.

19. Bronfenbrenner U. Freudian Theories of Identification and Their Derivatives. *Child Development*. 1960. Vol. 31, no. 1. P. 15. URL: <https://doi.org/10.2307/1126378> (date of access: 28.05.2025).

20. Erikson E. H. *Childhood and Society*. New York : Norton & Company, Incorporated, W. W., 1950. 445 p.

21. Erikson E. H. *Identity, youth, and crisis*. New York : W. W. Norton, 1968. 336 p.

CONCEPTUALIZATION OF THE SOCIO-CULTURAL PHENOMENON OF IDENTITY IN THE THEORIES OF RESEARCHERS OF THE XX-XXI CENTURIES

Oles DOVHANYK – PhD student of the Department of Cultural Studies
National University of Kyiv-Mohyla Academy

The study presents psychological, sociological, structural-functional, phenomenological, communicative, and postmodern intellectual approaches that examine the phenomenon of identity. The central features of individual and collective identity are revealed. The substantive differences and peculiarities of defining the concept of «identity» in the modern and postmodern eras are clarified. The article reveals the dynamics and processes of transformation of the understanding of identity in the intellectual thought of the 20 th century. The research of the above-mentioned problems is carried out on the basis of the following methods and approaches: cultural-analytical; comparative; chronological; typological; systemic. The scientific work reveals the multifaceted nature and dynamism of the internal elements of identity. It is established that the main sociocultural elements or components of identity formation are: traditions; norms; rituals; signs; symbols; communication. The interconnection between different types of collective identities within a specific sociocultural space is determined. The work demonstrates the acquisition

of characteristics of non-linearity, decentration, and nomadism by identity in the postmodern era.

Key words: identity, collective identity, communication, worldview, values, cultural identity, national identity, historical identity, society, identity crisis.

UDC: 008:[316.65.752:172.13] «19/20»

CONCEPTUALIZATION OF THE SOCIO-CULTURAL PHENOMENON OF IDENTITY IN THE THEORIES OF RESEARCHERS OF THE XX-XXI CENTURIES

Oles DOVHANYK – PhD student of the Department of Cultural Studies
National University of Kyiv-Mohyla Academy

Purpose of the research. To provide a general description of approaches to understanding identity.

Research methodology. The study uses the following general scientific and specialized (cultural) methods and approaches: cultural-analytical; typological; chronological; comparative; systematic. They make it possible to identify common and distinctive conceptual features present in different approaches to understanding identity. The aforementioned methods facilitate the classification or differentiation of identity theories and make it possible to identify the interconnection between different scientific strategies for understanding identity.

Results. The study found that identity is a multi-level and multifunctional phenomenon. It was found that it is carried out on two interrelated levels – individual and collective. In psychological theories, the emphasis is on the formation and transformation of individual identity. In sociological and philosophical theories, the research focus is on identifying the characteristics of the emergence and spread of collective identity. It was revealed that identity is constructed and determined by the following sociocultural elements: mentality, traditions, symbols, rituals, morals, ideals, and norms. It has been found that in transitional societies, the issue of identity crisis is actualized, which consists in the modification of the current configuration of identities or their replacement by others. It has been found that national identity encompasses various aspects or components of different sociocultural identities, influencing the latter. It is determined that the productivity of identity is determined by its ability to respond to sociocultural challenges and processes. It is established that in the postmodern era, a conceptual rethinking of identity is taking place. It acquires the characteristics of multiplicity, variability, and decentering, which indicates a change in its substantive and conceptual understanding.

Novelty. This paper expands on the cultural analysis of theoretical approaches to studying and understanding identity. It offers an original classification of theories and approaches to understanding identity.

Key words: identity, collective identity, communication, worldview, values, cultural identity, national identity, historical identity, society, identity crisis.

Стаття надійшла до редакції 4.05.2025
Отримано після доопрацювання 18.05.2025
Прийнято до друку 20.05.2025

УДК 791.43(477):008

**UKRAINIAN CINEMA BETWEEN THE PAST AND THE FUTURE:
TRADITIONS, PRESERVATION, POPULARIZATION**

Oleksandra POTOTSKA – Master Student «Culture studies»,
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.50.974>
potockaoleksandra@gmail.com

Margarita KOROBKO – Candidate of Philosophical Sciences,
Assistant Professor of the Ethics, Aesthetics and Culture studies Department,
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
<https://orcid.org/0000-0003-4147-6286>
margarytakorobko@gmail.com

Background. Ukrainian cinema is an important means of preserving and popularizing national culture. The author analyze how Ukrainian cinema contributes to the formation of national identity.

Objective. The analyze of Ukrainian cinema as a means of reflecting, preserving, and transmitting cultural traditions, as well as the determination its role in shaping national identity and cultural dialogue.

Methods. The research is based on historical, cultural, comparative, and sociological methods. The historical approach allows us to trace the main stages of the development of Ukrainian cinema. The cultural analysis reveals how cinema reflects traditional symbols and ethnic characteristics. Comparative analysis allows us to correlate Ukrainian cinema with global trends, and the sociological method determines its impact on public consciousness.

Results. Ukrainian cinema has gone a huge path. The Soviet era brought both cultural achievements and harsh censorship, but individual artists like Sergei Parajanov preserved national identity. Today, Ukrainian cinema is actively reviving, gaining international recognition and demonstrating a wide range of genres.

Conclusions. Ukrainian cinema is an important tool for preserving and popularizing national cultural traditions. It reflects historical and social processes, shapes national identity, and is a significant part of world cinema. Further research in this area will